

CASTELLS CATALANS

VULPELLAC

Nom del castell: Vulpellac
Data de construcció: segle XIII
Municipi: Forallac
Comarca: Baix Empordà
Altitud: 48 m
Coordenades: E 504670.0, N 4645599.5 (ED50 UTM 31N). Longitud: 3° 3' 18.81"
Latitud: 41° 57' 37.88" (GPS)
Com arribar-hi: situat dins del mateix nucli urbà de Vulpellac.

El castell de Vulpellac és un notable exemplar de l'arquitectura civil gòtico-renaixentista al nucli de la població de Vulpellac, al Baix Empordà.

Història

Documentat el 1269, quan se signa un conveni entre el bisbe de Girona i el senyor de Vulpellac sobre la construcció de la fortalesa.

El 1287 el senyor de Vulpellac era Guillem de Palol, feudatari dels Peratallada, i el 1319 hi ha documentació dels drets que el bisbe de Girona tenia sobre la parròquia. El 1322 el domini del castell pertanyia als Sant Sadurní i passà a Guillem Sarriera pel seu matrimoni amb Sibil·la de Sant Sadurní. L'any 1358 Guillem comprà les jurisdiccions del lloc al comte d'Empúries.

El llinatge comptà amb un metge conegut al segle XIV, Arnau Sarriera. L'hegemonia dels Sarriera assolí també els castells d'Anglès, Montsoriu, Cartellà i Solterra.

Joan de Sarriera, nét de Guillem, es va casar a la segona meitat del segle XV amb la filla de Bernat Margarit i de Pau, Violant Margarit i Bertran. Fou general de l'exèrcit del conestable Pere de Portugal i de Renat d'Anjou durant la guerra civil (1462-1472).

Està documentat que Antoni Sarriera era el senyor de Vulpellac el 1523.

Amb el seu fill, Miquel Sarriera, senyor de Vulpellac a la primera meitat del segle XVI, arriba l'època daurada d'aquesta fortalesa, transformant el castell en un magnífic palau

Castell i església de Vulpellac. Foto de Jordi Gironès.

senyorial. Llegendes a part, sembla que la seva vida fou força moguda. Així, en Baldiri d'Agullana, juntament amb el Baró de Llagostera, és assassinat a Barcelona per Miquel Sarriera, que feia causa amb els Cartellà i era el Batlle General de Catalunya.

Arquitectura

Manté en bona part l'estructura essencial del segle XIV, amb nombroses reformes de la primera meitat del segle XVI, efectuades per ordre de Miquel Sarriera, que van afectar la disposició interior i la decoració. Pels voltants de 1725, s'hi van fer altres reformes i més endavant, l'edifici va ser reconvertit en casa de pagès.

És un edifici de dues plantes, que junt amb l'església, emmarquen un petit pati interior central de planta trapezial. Al centre hi ha un pou de pedra i l'accés a la part alta de l'edifici es fa mitjançant una escala adossada als murs.

Castell de Vulpellac. Foto de Jordi Gironès.

La torre mestra, a ponent, és del segle XIV, de planta rectangular amb poques obertures gòtiques, espitlleres, merlets i pisos de fusta, però va ser aixecada sobre les restes d'una torre més antiga, amb aparell d'espiga a la seva base.

A l'entorn del palau hi ha restes del recinte emmurallat amb obertures de defensa en forma d'espitllera, encara que alguns vestigis han quedat enmig de les cases del poble que s'hi han adossat. La torre de planta quadrada amb el portal adovellat al nord-est, és l'element més ben conservat. S'alça una altra torre, cilíndrica, al sud-oest del poble, també encaixada entre les cases.

A l'interior destaca la sala major, amb arcs de diafragma apuntats, les dependències baixes amb voltes i les diverses estances de la planta principal. Després d'enderrocar una construcció rural posterior, ha aparegut un emmerlat superior ben conservat. També es conserven algunes rajoles decorades.

Llegenda

Arreu del palau hi han inscripcions bíbliques, però en una finestra renaixentista hi apareix l'emblema, el nom i la famosa

inscripció de Miquel Sarriera: *Ego sum peccavi* - 1533 (jo sóc el que vaig pecar).

Pel seu misteri, aquesta frase ha donat origen a la llegenda del castell que explica que per la proximitat del castell de Vulpellac amb el de Cruilles existia entre ambdós senyors una cordial amistat fins al punt que eren freqüents les visites de l'un i l'altre.

El senyor de Cruilles havia pretès l'esposa de Miquel abans del seu casament, però ella mai no havia correspost a aquest amor. Per aquest motiu, féu córrer certs rumors impropis d'una dama tan formal i seriosa. Aquestes murmuracions arribaren a oïdes del senyor Sarriera, que entrà en gelosia, tancant a la seva muller a la torre de càstig. Després de torturar-la per tal que reconegués els fets, fou aparedada viva a la cambra de la torre.

Passà el temps, i el senyor de Sarriera s'assabentà de la calúnnia que al damunt de la seva muller havia forjat el fadrí envejós, i amb indignació féu empresonar l'impostor, fent-lo morir.

Torturat ara ell per la seva consciència, va cridar al confessor i li explicà tot el que havia passat. Aquest li aconsellà que fes una visita al papa de Roma, per tal d'aconseguir el perdó i així alliberar-se de la preocupació produïda pels seus horrorosos crims.

El baró retornà al castell. Ja no era aquell home intractable, dèspota i impulsiu, sinó amable i senzill. Una vegada reposat al castell, va cridar a un operari per dur a terme una ràpida reforma. I un bon dia aparegueren gravades les misterioses paraules en l'escut de la baronia que presideix el pati d'armes.

Informació extreta de Wikipèdia:

http://ca.wikipedia.org/wiki/Castell_de_Vulpellac

Jordi Gironès Vilardebò
febrer de 2011

